N°. 293. 1838.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zondag en Maandag 9 en 10 December.

☞ De Uitgevers dezer Courant verzoeken het belanghebbende Publiek, om de te plaatsen ADVERTENTIEN des morgens voor tien ure, aan het Bureau te bezorgen, als kunnende die, welke na dien tijd komen, niet meer in de Courant van denzelfden dag opgenomen worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den December.

Het *Journal des Débats* vermeldt heden dat het zeker schijnt, dat de maarschalk *Gerard* tot opperbevelhebber der nationale garde benoemd is.

— De te Parijs aanwezende gedeputeerden van de verschillende kleuren der oppositie, hebben reeds verscheidene bijeenkomsten gehouden, om zich, ten gevolge der nu geslotene coalitie, onderling te verstaan en over de keus van het presidentschap der kamer te beraadslagen: Er zou overeengekomen zijn, om uit de drie kandidaten, *Guizot*, *Thiers* en *Odillon Barrot*, er één door het lot te kiezen, die de algemeene stemmen op zich zou vereenigen; maar in eene bijeenkomst dezen morgen gehouden, hebben de heeren *Guizot* en *Thiers* beiden het kandidaatschap van het presidentschap der kamer geweigerd, omdat, zoo men meent, de mislukking hun hinderlijk kon zijn om eventueel in het ministerie te treden. In hunne plaats hadden zich de heeren *Passy* en *Duchatel* opgedaan. De heer *Odillen Barrot* had zich hierbij onzijdig gehouden.

— Na het overlijden van den geneesheer *Broussais* had het gerucht zich verbreid, dat vergif de oorzaak van zijn' dood was geweest. De heer *Orfila* met nog een paar geneesheeren zijn daarop met een scheikundig onderzoek belast van de middelen die de overleden hoogleeraar gebruikt had, doch zij hebben niets ontdekt, dat het vermoeden bevestigen kon.

— De berigten uit Madrid tot den 29sten houden dat het nieuwe ministerie nog niet geheel georganiseerd was. De heeren *Santillan* en *Sartoras* weigerden de hun aangebodene portefeuille van finantien, die schier niemand durft te aanvaarden, uit hoofde van den vreeslijk benarden toestand waarin het finantie-wezen verkeert. Van den anderen kant wilde men niets doen zonder den generaal *Alaix* te hebben geraadpleegd, die nog niet in de hoofdstad was aangekomen, maar, zoo het heette, uit hoofde van zijne wonden, met kleine dagmarschen derwaarts reisde, of, volgens anderen, eerst de denkwijs van *Espartero* omtrent den tegenwoordigen staat van zaken te Madrid, wilde vernemen. Te midden der heerschende onzekerheid, was de hertog *van Frias* nogmaals weder bij de koningin ontboden, maar zijn onderhoud met de vorstin had niets uitgewerkt.

De bewegingen van Sevilie, waaraan men, om de beide namen der generaals die aan het hoofd stonden, te veel gewigt gehecht had, was geheel afgeloopen. Men heeft zulks te danken aan de trouw en de veerkracht van den generaal *Cleonard* te Cadix. Op de zending door denzelven van eenige troepen onder bevel van den brigadier *Jan Juanena* heeft de junta zich ontbonden en de gezegde brigadier het gezag der koningin en de rust in het gewest weder hersteld. Wat er nu van de beide ontrouwe generaals zal worden is nog onzeker. Den 28sten wilde het gerucht te Madrid, dat zij de wijk naar Portugal genomen hadden, doch dit gerucht heeft zich niet bevestigd. Volgens een ander gerucht, zouden zij te Madrid willen komen, om zich te verantwoorden, doch had inmiddels het gouvernement bevelen gezonden aan den generaal *Cleonard*, om hen voor een krijgsraad te regt te stellen. Voorts wilde men te Madrid, dat het gouvernement besloten was, om den kolonel *Cordova*, broeder van den generaal, den markies *las Amarillas*, *Aleson* en andere bevelhebbers van het reserve-leger, dat onder *Narvaez* stond, uit hunne betrekking te ontzetten, en de troepen ter versterking aan *Espartero* te zenden, wiens gezag en invloed door het gebeurde niet weinig zullen vermeerderen. — De generaal *Quiroga* had de hoofdstad verlaten om de bovengemelde maatregelen uit te voeren.

In de zitting der cortes van den 28sten is eene boodschap van den president van den raad ingekomen, houdende dat de koningin bevolen had, dat er een onderzoek naar het gedrag van de generaals *Narvaez* en *Cordova* zou worden ingesteld. De kamer benoemde eene commissie, die haar een rapport over het gebeurde moet doen, ten einde te beslissen, of er grond bestaat voor het verleenen der autorisatie, om de gezegde generaals, die leden der cortes zijn, in staat van beschuldiging te stellen.

Het bestuur te Madrid geeft zich thans veel moeite, om overeenkomsten voor de leverantien ten behoeve van het leger te treffen.

— De binnenlandsche rente was heden ter beurs tot daling gestemd. Een aantal geruchten werd ter verklaring daarvan rondgedragen, onder anderen, dat de belgische kwestie meer en meer verwikkeld werd, dat het ministerie *Molé* besloten was een voorstel van reductie aan te bieden, enz. De notering was heden (6 *December*) 5 pCt. 109,90; 3 pCt. 81,40; Nap. r. 99,65; Sp. Ardoin 16¾; Rom. L. 101 drie achtste.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten December.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is bepaald, dat aanstaanden Dingsdag tot de keus zal worden overgegaan van het drietal kandidaten, waaruit Z. M. eene benoeming voor de opengevallen plaats van lid der Algemeene Rekenkamer zal doen.

Vervolgens zijn de beraadslagingen gehouden over het ontwerp van wet, betrekkelijk de tarieven der salarissen van practizijns en andere regterlijke ambtenaren. De heeren *Hooft*, *van de Poll*, *van Hoorn van Burgh* en *Tromp*, hebben daarover het woord gevoerd, en onderscheiden bedenkingen in het midden gebragt, van welker oplossing zij de door hen uit te brengen stem zouden doen afhangen.

De heer *Hooft* neemt deze gelegenheid waar, om het oogenblik te betreuren van de invoering van zoo vele wetten, die hij in onderscheiden opzigten nog minder voldoende beschouwde dan de verschillende fransche wetten, op welker afschaffing men heeft aangedrongen. Hij noemt de onderhavige voordragt de eerste wet tot herziening van dat werk, hetwelk naar hij verwacht, door seriën van verbeteringen zal moeten worden achtervolgd. Nog slechts ééne maand zegt hij, zijn deze wetten ingevoerd, en ieder weet het, hoe vele zwarigheden en gapingen daaruit reeds zijn ontstaan. De drift tot de invoering dezer wetten heeft, naar hij beweert, gezegepraald boven de dringende noodzakelijkheid, die er bestond, tot eene algemeene herziening van al de wetten, tot de invoering der nieuwe wetgeving in verband staande. Hij meent uit al de circulaires, instructiën en reglementen, welke er nopens deze nieuwe wetgeving worden vastgesteld, het besluit te mogen trekken, dat deze geenszins aan de verwachting beantwoordt. Ernstig blijft hij dan ook aandringen op eene geheele of naauwkeurige herziening van de ingevoerde wetten, opdat eindelijk het Nederlandsche volk eene volkomen nieuwe wetgeving erlange, en alle daarmede strijdende of tot aanvulling daarvan strekkende verordeningen, circulaires enz. worden afgeschaft.

De heer *Frets*, lid van de commissie van redactie der nationale wetgeving, geeft zijn leedwezen te kennen over het openbaar verwijt, hetwelk men aan de nieuwe wetgeving heeft gedaan. Hij geloofde dat de commissie hare ijverige en beste pogingen aangewend heeft, en van harte zou het hem spijten, indien zij een nutteloos en onvolledig werk had afgeleverd. Hij meent echter, dat het gedane verwijt, hetgene men der nieuwe wetgeving heeft toegebragt, ontijdig is, en de ondervinding eerst kan aantoonen of het gegrond zij.

De heer *van Dam van Isselt* heeft den reeds vroeger geuiten wensch ondersteund, dat aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten eenige tegemoetkoming uit 's lands schatkist zou worden toegewezen.

Z. E. de minister van justitie verklaart zich niet te zullen begeven in de beschouwingen over veelvuldige en veelsoortige onderwerpen, waartoe de beraadslaging van dezen dag aanleiding zouden kunnen geven, doch die hij geheel en al vreemd beschouwt aan de thans behandelde wet, ja die daarmede niet in het minste verband staan. Twee aanmerkingen meent hij te moeten beantwoorden. In de eerste plaats, wat aangaat het vrangstuk van de hotel-gelden of andere emolumenten, die, naar men vreest, aan de regters zouden worden toegestaan, meent hij te moeten verklaren,

dat de daarover gevallen aanmerkingen ongegrond zijn. Er bestaat bij de regering niet het minste denkbeeld om, aan den kantonregter, zoo min als aan eenigen anderen ter zake van zijne jurisdictie in civiele zaken, eenige sportelgelden toe te staan. Immers zou daardoor worden afgeweken van een algemeen beginsel, dat in Europa is ingevoerd. Mogt er iets zoodanig te verwachten zijn, dan zou het alleen het geval wezen voor andere zaken, welke aan de functien van kantonregter verbonden zijn. — Wat in de tweede plaats betreft het te kennen gegeven verlangen, dat in dorso der stukken, door praktizijns op te maken, of bij de verschillende geregtelijke kollegien af te geven, zou behooren te worden geplaatst de kosten, op dusdanig stuk gevallen, daarvan ziet hij het groot belang, de dringende noodzakelijkheid, allezins in. De eenige reden, dat deze bepaling in de wet niet is opgenomen, bestaat hierin, dat wanneer het beginsel in de wet wierd uitgedrukt, daarin ook zouden moeten voorkomen de gevolgen der overtreding van dat voorschrift, iets hetgeen eigenaardiger in de tarieven eene meer bijzondere plaats behoort te vinden. Al zijn invloed, hoezeer deze gering is, zal hij aanwenden, ten einde er in dit opzigt aan den geuiten wensch worde voldaan. In allen gevalle zullen beide punten, bij de overweging der tarieven, in aanmerking komen. Ten slotte moet Z. Exc. zijn leedwezen en smart betuigen, dat hij eene daad, tot zijne openbare werkzaamheden behoorende, in den loop der discussie heeft hooren berispen. Bij de invoering der nieuwe wetgeving, was het allezins noodzakelijk, dat het openbaar ministerie van het hoofd van het departement van Justitie eenige aanwijzingen omtrent sommige punten bekwam. Dit heeft Z. Exc. bij de bekende circulaires gemeend te moeten doen. Hij gelooft daarmede wel te hebben gehandeld, en wel verre van deswege berisping te hebben verwacht, gelooft hij dat die circulaires door de daarbij belanghebbenden, met welgevallen zijn ontvangen.

De beraadslagingen gesloten verklaard en het ontwerp in omvraag gebragt zijnde, is hetzelve aangenomen met eene meerderheid van 51 tegen 1 stem (die van den heer *Hooft*).

Vervolgens zijn de beraadslagingen gehouden over het ontwerp van wet, strekkende tot verlenging der zoogenaamde woelings-wet.

De heer *Romme* geeft zijn leedwezen te kennen, dat de regering in antwoord der in de afdeelingen gedane vraag, hoevele keeren deze wet ware toegepast, heeft geantwoord: » dat zich in de provincie Noord-Braband *alleen* vier onderscheidene gevallen hebben voorgedaan, doch er nergens eene veroordeeling uit krachte dezer wet gevallen is. Deze bijzondere aanduiding van dit gewest heeft een smartelijken indruk op hem gemaakt. Daardoor wordt voedsel gegeven aan de min gunstige gevoelens, die er hier of daar hopens den geest van dat gewest mogten bestaan. Hij acht zich verpligt alleen te moeten aanmerken, dat het geene verwondering zou kunnen baren, indien, door derzelver geographische ligging, er, ten gevolge van bijzondere oorzaken, eenige tijdelijke ontevredenheid mogt bestaan. Immers, Noord-Braband in het bijzonder ondervindt den druk der tijden; het is daar dat Neerlands dappere benden zijn gelegerd; schier geene woning wordt van huisvesting van krijgsvolk vrijgelaten; de steeds voortdurende staat van beleg onderwerpt het burgerlijk gezag aan de militaire overheid; aan de bijzondere eigendommen wordt, door het onder water houden van gronden, groote schade toegebragt; hoe dikwerf moeten niet de ingezetenen, zelfs in hunne eigene woning, de grievendste bejegeningen ondervinden. Gaat men dit alles na, dan gelooft hij, dat de ingezetenen van Noord-Braband daarin wel hunne volkomene verschooning zullen vinden. Dit een en ander zegt hij met geen ander doel, dan om den nadeeligen indruk weg te nemen, dien het door de regering gegeven antwoord zou hebben kunnen doen ontstaan. Overigens is hem de noodzakelijkheid dezer wet niet gebleken, vooral niet in een land, hetwelk zich door orde en gehoorzaamheid aan de wet onderscheidt, waar zich het hoofd van den staat overal, zonder het minste gevaar, alleen begeeft, en met verschuldigden eerbied en achting, overal wordt ontvangen en behandeld.

De heer *Luijben* betoogt, dat de thans aanhangige voordragt onstaatkundig is. De Staten-Generaal, de vertegenwoordigers van Noord-Nederland, hebben zich toch immers bereid verklaard, om de Regering krachtdadig te ondersteunen, ten einde tot eene ontknooping der staatkundige verwikkelingen te komen, en zulks op eene wijze, dat onze onafhankelijkheid worde gehandhaafd, onze eer ongeschonden bewaard blijve. Geen offer zal ons daarvoor te zwaar wezen. Z. M., de betuiging van deze bereidvaardigheid der Staten-Generaal ontvangende, heeft op eene ondubbelzinnige wijze Hoogstdeszelfs tevredenheid daarover betuigd. En nu komt het ministerie met eene uitzonderings-wet voor den dag. Terwijl men zich alzoo beijveren zal den buitenlander bekend te maken, dat wij met goed en bloed de Regering, in de verdediging onzer eer en regten, zullen ondersteunen, moet het den buitenlander toeschijnen, dat die eenstemmigheid hier te lande niet zoo volmaakt zij, wanneer het noodzakelijk is, om jaarlijks eene wet te hernieuwen, die tot de beteugeling van woelingen strekken moet. Het is geenzins voor den vijand, dat hij dit zegt, maar voor de met ons bevriende mogendheden, die een verkeerd denkbeeld onzer eendragt moeten verkrijgen. Men behoort dezelve bekend te maken, dat men in Nederland niet gewoon is ijdele woorden uit te bazuinen; dat men er weinig zegt, maar met beradenheid en volharding te werk gaat, dat men daar zijn woord en belofte gestand houdt; dit alles, en geene woelingswet behoorep zij te kennen. Hij wraakt de noodzakelijkheid van zoodanige wet. » Goed, gave dan? — aldus besluit de spreker, — » dat wij over deze wet eenstemmig dachten, en dat, door hare verwerping de natie de overtuiging erlange, dat hare Vertegenwoordigers geenszins voor beroeringen bevreesd zijn. Een zoodanig blijk van vertrouwen zou den besten waarborg voor de toekomst zijn.

De heer *Luzac* acht de onderhavige voordragt, bij de bijzondere staatkundige omstandigheden met Belgie, voor als nog noodzakelijk. Hartelijk wenscht hij echter, dat, door eene spoedige beslechting van het Belgische vraagstuk, de behandeling dezer wet voor het vervolg zal komen te vervallen. Hij hoopt dit te meer, omdat het bij deze wet in het leven houden van eenige artikelen van het wetboek op het strafregt gedurende een jaar, het aanzien geeft, dat wij gedurende dat jaar van het laatste overblijfsel der Fransche overheersching niet zullen worden verlost. Dit is te meer te betreuren, omdat toch dit strafwetboek in Frankrijk reeds grootendeels is gewijzigd en omgewerkt, en het werk van een volstrekten dwingeland, ook weinig geschikt kan worden beschouwd voor eene zoo bezadigde en ordelievende Natie, als de Nederlandsche. Te dezer gelegenheid acht hij zich dus verpligt eens na te gaan, wat er omtrent dit gewigtig onderwerp in ons land al zoo heeft plaats gevonden. Hij doet onder anderen zien, dat, van November 1807 tot Maart 1808, en alzoo gedurende den korten tijd van slechts vier maanden, door eene daartoe benoemde Commissie, een geheel nieuw Wetboek van Strafregt werd vervaardigd; en dat hetzelve binnen acht maanden werd onderzocht, beoordeeld en aangenomen, en reeds den 31 December 1808 werd afgekondigd. Die taak was toen moeijelijk en veel moeijelijker dan thans, daar zich destijds niemand zoo zeer met de studie van het strafregt had bezig gehouden, terwijl nu eene ondervinding eener reeks van jaren ons met onze behoeften en gewoonten heeft bekend gemaakt. Toen al de overige nieuwe wetboeken nagenoeg waren afgewerkt, werd er den 23. April 1827, aan den president der kamer een ontwerp van een nieuw wetboek op het strafregt aangeboden, niet ten einde hetzelve dadelijk te onderzoeken en af te handelen, maar opdat de leden het naar hunne commissien zouden kunnen medenemen, en het ontwerp in de volgende zitting in overweging zou worden genomen. In 1827-1828 werd het dan ook weder aangeboden; het is bekend welken grooten tegenstand hetzelve ontmoette. Geenzins wil hij het tegenspreken, dat welligt ook zekere geest van wederstreving, destijds, veel tot den tegenstand heeft bijgedragen. Ongelukkig kwam men daar in die zitting tot geen besluit. Inmiddels kwam men op het denkbeeld, om de invoering van slechts vier wetboeken te doen plaats grijpen, alwaren dan ook dat op het strafregt niet afgehandeld. Hadden de gebeurtenissen van Sept. 1830 geen plaats gegrepen, dan was dit met den aanvang des jaars 1831 ook geschied. Alstoen werd den 2den Februarij 1831, de herziening van alle de aangenomene wetboeken bevolen; vrij spoedig vingen de werkzaamheden daartoe aan; de kamer volgde daarbij den weg, haar door de regering aangewezen, tot dat Z. M., den 20sten Maart 1836, een besluit nam, waarbij werd gezegd, dat het noodzakelijk was thans weder bedacht te zijn op de vervaardiging van het Nederl. Wetboek op het Strafregt, en het doelmatig kon worden beschouwd, zoodra mogelijk, de werkzaamheden daartoe voor te bereiden. Tot handleiding harer werkzaamheden, werd aan de commissie van redactie, namens Z. M., overhandigd: 1°. een zamenstel van stafwetten, vervaardigd door een kundig en ervaren regtsgeleerde; 2°. het criminele wetboek van Holland; 3°. het ontwerp, in 1827 aangeboden; en 4°. een concept-wetboek, aan Z. M. aangeboden. Met deze grondstoffen, had men, zegt de spreker, mogen verwachten, dat de commissie spoedig hare taak zou hebben volbragt. Intusschen gelooft hij niet, dat dit geschied zij. Immers, bij art. 5 van dat besluit, werden Z. Exc. de Minister van justitie en de commissie van redactie ook belast te onderzoeken, in hoe verre het noodzakelijk kon worden geacht, bij de invoering der overige Nederl. wetboeken, eenige tusschentijdsche veranderingen in het bestaande wetboek op het strafregt te brengen. Het gevolg daarvan was, dat, bij de opening der vorige zitting van de kamer, in de troonrede werd aangekondigd, dat er in den loop dier zitting, zoodanige voorloopige veranderingen zouden worden voorgedragen. Wij vernamen ook in den loop dier zitting telkens, dat aan deze toezegging gevolg zou worden gegeven, doch die hoop bleef onvervuld. Zoo bereikten wij het tijdstip van de eindelijke invoering onzer nationale wetgeving en te gelijk dat van de opening onzer zitting. Uit de koninklijke aanspraak vernamen wij alsnu, dat er een geheel nieuw wetboek binnen eenigen tijd zou worden voorgedragen. Hij gelooft, dat het inderdaad een groot geluk is, dat deze onbekende vrucht niet tot volledige rijpheid gekomen zij. Maar hij vermeent tevens, dat men door deze openhartige bekentenis, van de vroeger gegevene stellige belofte is achteruitgegaan. Gedurende 27 jaren heeft men immers geleerd zich te behelpen zoo dat er nu wel geene meerdere hoop zal kunnen bestaan, dat men bij

de vervaardiging van een nieuw strafwetboek, eenige meerdere aandrift zal betoonen. De plaatstelijk door de Regering op de begrootingswetten gegevene antwoorden, deden hem niet voorzien, dat men met de bearbeiding van dit wetboek spoediger te werk gaat. Hij ziet zich dus verpligt, opzettelijk te verzoeken, dat dit onderwerp niet uit het oog worde verloren; ook wenscht hij, dat dit belangrijk werk zoo spoedig mogelijk onder de hand genomen en afgewerkt worde. Tevens vertrouwt hij, dat men nu, even als in 1837, de leden der kamer eenigen tijd te voren in staat zal stellen het ontwerp van het strafwetboek, rijpelijk te onderzoeken, daarna in de afdeelingen doelmatig in overweging te nemen, opdat vervolgens dit werk met den vereischten spoed worde tot stand gebragt. Alsdan zullen alle die wetten vervallen tot beteugeling van zoogenaamde woeling van rustverstoorders en tot het uiteendrijven van zamenscholingen en ontrusten van vereenigingen, die alleen door het getal personen, hetwelk er deel aan neemt strafbaar worden. Dan zal er worden afgezien van de handhaving dier ongelukkige bepaling van art. 202 en volg. van het strafwetboek, die hij onvereeningbaar beschouwt met de regten, welke de grondwet aan alle ingezetenen toekent; en waardoor de rollen der correctionele teregtzittingen, dagelijks worden aangevuld. Te dezer gelegenheid maakt hij gewag van eene onrustige beweging, welke er onlangs in eene aanzienlijke stad, te dezer zake heeft plaats gehad. Eenige lieden hadden zich, met een allezins rustig oogmerk, naar eene der achterbuurten van de stad begeven, ten einde daar in eene woning datgene uit te oefenen, waarmede het uiterlijke aanzien van het huis weinig overeenstemd; namelijk, gebeden ten Hemel op te zenden; weldra werden zij met scheldwoorden overladen en uitgejouwd. Alle middelen werden aangewend om hen te vervolgen. Flesschen werden hen onder anderen toegeworpen, verwondingen hadden er plaats. En daar de vervolgden de meeste bedaardheid betoonden (zij hadden zeker eene predikatie tot de meest mogelijke lijdzaamheid aangehoord), werd men aangevuurd, en vervolgde men deze ongelukkige lieden al meer en meer. Alleen door eene toevallige omstandigheid werden de treurigste tooneelen voorgekomen. En waaruit ontstonden nu deze bejegeningen. Alleen daaruit, dat men goedgevonden had geregtsdienaren voor de deur te plaatsen, tot de handhaving eener wetsbepaling, die, hij komt er openlijk voor uit, zeker niet overeen te brengen is met de zeden en gewoonten van ons dierbaar Vaderland.

Geene der leden meer het woord vragende, worden de beraadslagingen gesloten. Het ontwerp wordt in hoofdlijke omvraag gebragt en *aangenomen* met eene meerderheid van 46 tegen 5 stemmen.

Tegen hebben gestemd, de heeren: *Luyben*, *Romme*, *Ingenhousz*, *de la Court* en *Corver-Hooft*.

De beide aangenomen ontwerpen zullen aan de Eerste Kamer worden toegezonden.

Daarna is de vergadering tot aanstaanden Dingsdag, ten 12 ure, uiteengegaan.

— Men verneemt dat het Z. M. den keizer aller Russen behaagd heeft den generaal-majoor *P. S. R. van Hooff*, chef van de algemeene directie der genie hier te lande, het grootkruis der orde van St. Stanislaus te verleenen.

— Door Z. M. is bepaald, dat, als een blijk van Hoogstdeszelfs bijzondere tevredenheid, wegens het moedig en menschlievend gedrag der engelsche kapiteins, bij gelegenheid van het verongelukken van het beurtschip van Harlingen op Amsterdam, aan dezelve de gouden medaille van de tweede en derde grootte, en aan de scheepsgezellen, die daarbij behulpzaam zijn geweest, buitengewone belooningen in geld zullen worden uitgereikt.

— In eene op gisteren te Amsterdam gehouden vergadering van aandeelhouders in de hollandsche ijzeren spoorwegmaatschappij, is een gunstig verslag van den staat der werkzaamheden van de aardenbaan tusschen Amsterdam en Haarlem uitgebragt. De kosten van dien weg zullen intusschen de raming met 350 à 400 duizend gulden te boven gaan.

De kamer der belgische vertegenwoordigers heeft eergisteren de algemeene beraadslaging over het budget der middelen voortgezet. De discussie heeft genoegzaam uitsluitend over de gevraagde additionele centimes geloopen. Onder de verschillende gedane voorstellen behoorde dat van den heer *Gendebien*, om eene gedwongene leening op de grondbelasting tegen een intrest van 4 of 5 pCt. te doen; een voorstel dat bij de meerderheid weinig bijval vond, terwijl ook de minister van finantien, *d'Huart*, verklaarde, dat men tot gedwongene leeningen niet dan in den uitersten nood moest overgaan; was het hagchelijk oogenblik gekomen, dan zou men echter niet aarzelen om de grootste opofferingen te vergen.

— De belgische senaat is tegen den 13den dezer bijeengeroepen.

— Volgens de brusselsche bladen zijn er nieuwe bevelen gegeven om eene afdeeling troepen naar den kant van het Luxemburgsche te doen trekken. — Ook zijn de verlofgangers van de drie eerste bataillons van eenige regimenten onder de wapenen teruggeroepen.

— Te Luik hebben in den avond van den 6den eenige onlusten plaats gehad tusschen de studenten en de policie, waarbij een student gekwetst is geraakt.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (7 *December*) waren genoteerd: Belg. 100¾; O. Met. 107; Sp. Ardoin 16⅝; Nap. r. 93½; Rom. L. 101⅞; Certif. te Antw. 100¾; Wissel op Amst. en Rott. drie achtste pCt. verl. pap.; ½ pCt. kont.

Door het uitvoerig verslag der zitting van de Staten-Generaal van gisteren, waarvan het tweede gedeelte bijzonder voor onze provincie van belang is, ontbreekt ons heden de ruimte voor de mededeeling onzer gewone *Wetenschappelijke Nieuwstijdingen*, en van de Duitsche berigten, die overigens van geen groot belang zijn.

SPANJE.

Wat beduidt toch al die grootspraak, die telken reize aangetroffen wordt in de toespraken door de koningin-regentes van Spanje aan de vertegenwoordiging gedaan, omtrent den toestand van het land, aan hare zorg toevertrouwd door de stervende hand van den afgeleefden FERDINAND? Wat toch is er al zegenrijks, gelukkigs of roemvols, uitgerigt onder haar bestuur, waarop het spaansche volk redenen heeft om zich te verheffen, en dat het zich met eergevoel mag toeëigenen? Is de welvaart in den lande vermeerderd; is de zedelijkheid verbeterd, zijn beschaving en verstandsverlichting hand aan hand gegaan met voorwaartsche schreden in de Godsdienst, namelijk in de dienst van den Allerhoogste, die niet op de daden alleen, maar op de roerselen des harten ziet? Hoe vele jaren lang bestaat er thans reeds in Spanje eene worsteling, niet tusschen achteruitgang en vooruitgang, maar, als men tot het wezen der zaak indringt, tusschen partijen die elkander den scepter benijden? Hoe vele stroomen bloeds heeft het ongelukkige land al gedrenkt; hoeveel jammer is er al uitgestort; hoe veel rouw is er al verspreid; hoe veel verwoesting heeft er in het ronde gewaard? — en, helaas, alles voor niet! Wel te regt, schreef het *Journal des Débats* in een artikel over den toestand van Spanje, dat de wagen der revolutie op de helling geplaatst was, en dat de omwentelingsgeest al de tijdperken zou doorloopen, die de fransche revolutie heeft gekenteekend. Wie beeft niet terug bij den aanblik van dat ongelukkige Spanje, waar niet alleen eene constitutionele partij tegenover de monarchale overstaat, maar waar de constitutionele partij wroet in eigen ingewand, en gematigden, en radicale hervormers elkander beurtelings van den zetel dringen en met moord bedreigen! Het leger van don *Carlos* en de benden van de hem toegedane generaals, hoe dapper zij ook strijden mogen, vorderen niet: zelfs voor de poorten van Madrid gekomen, deinzen zij terug; terwijl *Muntagorry*, onder den dekmantel van liefde voor de volksvrijheden, tracht af te breken, wat de onsterfelijke *Zumala Carraguy* met onbezweken moed en volharding zoo voortreffelijk had opgerigt. Indien geen doodelijk lood hem voor Bilbao getroffen had, waarschijnlijk ware dan don *Carlos* reeds lang in Madrid, en de onderscheidene partijen door een krachtig bestuur beteugeld. Maar het constitutionele Spanje, met die schitterend verblindende vormen van staatsbestuur, is zelfs bij dien afval in het carlistische leger, niet in kracht toegenomen. Geldverspillingen zijn gevolgd na het heffen van buitengewone lasten; de schatkist is, bij al de gewone en buitengewone baten, die het bestuur zich verschaft heeft, nog altijd ledig, en de vroegere bankbreuk staat bij den lagen stand der staatspapieren van dit land en bij den ontredderden toestand van het bewind, weldra door eene tweede gevolgd te worden. Waar is de veerkracht van het constitutioneel bewind? Het eene ministerie volgt het andere in één moment des tijds op, zonder iets goeds verrigt te hebben; en de minister van justitie, – hij moge dan tot de orde geroepen zijn door de vergadering; dat geschreeuw kon de stem der waarheid niet verdooven – betuigde openlijk en plegtig, dat zonder tijdelijke opheffing der constitutie het land niet te redden was. – En wat geschiedt er op eenige uren afstands van den zetel van dat constitutioneel gouvernement? Het is bekend, dat ESPARTERO sedert lange zijnen wil aan het Madridsche kabinet voorschreef; de man, die de bevelen, van hooger hand gegeven, moest uitvoeren, wisselde de rollen; en hij beval, niet de Koningin-Regentes! Dit gevaarlijk voorbeeld kon niet missen navolgers te vinden: wat JAN VAN HALEN voor ESPARTERO was, dat werd nu, in dit zelfde oogenblik van nood, NARVAEZ voor CORDOVA; zij willen op hunne beurt den meester spelen, en zij gebieden alsof zij Vorsten waren. Wel mag men nu vragen, wat uit al die verwarring gebeuren zal? De triomf der ware bruikbare beginselen van regeren zal daaruit volgen; het ijdele en naakte, het ongenoegzame en hersenschimmige van de zoo bovenmate zeer geprezene constitutionele vormen van regering zal daaruit ten duidelijkste blijken. Want indien die vormen opgelegd worden en niet uit den aard, de zeden, de denkwijze en vooral de onafgebroken voortgezette herkomsten eens volks hunnen oorsprong ontleenen, dan bezwijken zij uit gebrek aan eigen kracht. Uit die verwarring zal orde geboren worden; die orde, waaraan het uitgemergelde, en uitgemoorde, door partijwoede schier verdierlijkte, althans in zedelijkheid en godsdienstig gevoel diep gezonken volk zoo groote behoefte heeft. Het is maar te hopen, dat het tijdstip van terugkeer tot die orde spoedig aanlichte!

** Heden werd ik bitter bedroefd, daar het Gode behaagde mijnen dierbaren Echtgenoot, REINIER VAN DEN BROEK, Predikant alhier, in den ouderdom van 69 jaren, door eene beroerte te doen bezwijken. Zijne Kinderen en Betrekkingen, gelijk ook zijne Gemeente, beweenen met mij het verlies des waardigen mans, die nu rust van zijnen arbeid, en gelijk ik hopen mag is ingegaan tot eene eeuwige vreugde.

ZEVENBERGEN, 4. December 1838.

J. M. BRANDT,
Wed. VAN DEN BROEK.

Eenige kennisgeving.

Het aanzienlijk LANDGOED, genaamd *DE KOEKKOEK*, gelegen in den *Biesbosch*, onder de Gemeente *Made* en *Drimmelen*, Provincie *Noord-Braband*, hetwelk op den 29. November 1838, ten overstaan van den Notaris A. J. VERKOUTEREN, in tegenwoordigheid van den Heer Kantonregter, geadsisteerd met deszelfs Griffier, te *Geertruidenberg*, eerst in perceelen en daarna in massa is geveld; en na gedane verhooging ten voorschreven dage, in bod is gebragt op eene som van *honderd vijftien duizend Guldens*, zal op den 13. December 1838, des namiddags ten drie ure, ten Huize en Herberge van H. TINDAL, te *Geertruidenberg* voornoemd, finaal worden Verkocht. Inmiddels zijn alsnog nadere informatien te bekomen bij de Eigenaren te *Geertruidenberg*, ten Kantore van gemelden Notaris VERKOUTEREN aldaar, alsmede ten Kantore van de Notarissen VAN DER LOOY en VAN DER HOOP, te *Rotterdam*.

NB. De Notaris A. VERHOEVEN, residerende te *Gilze*, zal, op Dingsdag en Woensdag den 18. en 19. December 1838, ten huize en ten versoeke van JAN DE HOON, in de *Vijf Eiken*, te *Heyen*, publiek Verkoopen: een aanzienlijken INBOEDEL, VEE en verdere voorwerpen tot eene komplete BROUWERIJ behoorende, mitsgaders LOGEMENTS- en HERBERGS-GERIJFELIJKHEDEN, welke den tweeden dag der Verkooping zullen worden aangeboden.

De Notaris DE BIE, residerende te *Gastel*, in de Prov. *Noord-Braband*, is van meening, op Dingsdag den 11. December 1838, des middags ten twaalf ure, in de Herberg *Bellevue*, te *Gastel* voornoemd, in het openbaar ten Verkoop aan te bieden:

Twee schoone welgedresseerde RUIN-RIJ-PAARDEN, waarvan het eene ook voor het Rijtuig is gebruikt; voorts eene schoone gele, zoo goed als nieuwe, CARICLE, met groot linnen Overtrek, een volledig HAAMTUIG, HOOFDSTEL, ZWEEP, enz., alles toebehoord hebbende aan wijlen den Wel-Ed. Gestr. Heer DE JONQUIERE, in leven Ridder der Militaire Willems-Orde, Ritmeester bij de Afdeeling Kurassiers N°. 1. Zijnde dit alles van heden af te zien, en daaromtrent bij den Notaris voornoemd nadere inlichting te bekomen.

VOOR HET RIJK.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN

AFBRAAK.

De AGENT van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk geautoriseert, zal, op Dingsdag den 18. December 1838, 's morgens om 11 ure, ten Koffijhuize van de Wed. OERS, op de Groote Markt, te *Breda*, en ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende aldaar, publiek Verkoopen:

1STE KOOP.

Den OPSTAND tot AFBRAAK van den WIND-SCHORS-MOLEN, staande in het Bastion Prinses (N°. 2) der Vesting *Breda*, met de daartoe behoorende en voorhanden zijnde losse GOEDEREN.

2DE KOOP.

De OVERBLIJFSELS van den Afgebranden WIND-KOREN-STANDAART-MOLEN, met de daartoe behoorende OBJECTEN, staande in het Bastion Frits (N°. 3), derzelfde Vesting.

Zullende gemelde twee Koopen eerst ieder afzonderlijk en daarna in massa geveild worden.

De Konditiën van Verkoop liggen ter lezing, zoo ten Kantore van den Agent van het Domein, als van den Notaris VAN NAERSSEN, te *Breda*, terwijl gemelde Panden voor een ieder te zien zullen zijn op Maandag den 17. December 1838, 's morgens van 9 tot 12 ure.

De Agent van het Domein,
M. SMITS.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN,

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, ieder Zondag, Dingsdag en Donderdag, 's morgens ten 7 ure.

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, ieder Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's morgens ten 6 ure.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM.

DECEMBER 1838.

Van MIDDELBURG.			Van ROTTERDAM.		
Donderdag 13,	's morg.	8 u.	†Vrijdag 14,	's morg.	8 uur.
†Zondag 16,	"	9½ "	Dingsdag 18,	"	[illegible]

NB. De overvaart op de met een † gemerkte Afvaartdagen is, wegens Stroomstegenstand, van langeren duur dan op de overige.

Door het vergevorderde Saisoen en noodzakelijke Reparatie zal de STOOMBOOT, varende van *Rotterdam* en *Dordrecht*, op den *Moerdijk*, op den 13. dezer, tot nadere kennisgeving, DE VAART STAKEN.

DORDRECHT, den 4. December 1838.

VERKOOPING VAN BOEKEN, ENZ.

Op WOENSDAG den 12. December zal door, en ten huize van F. P. STERK, te *Breda*, worden verkocht: Eene goede verzameling van BOEKEN, KAARTEN, PLATEN, eenig MUZIJK, SCHILDERIJEN en PENNINGEN; onder deze Verzameling komt voor *het Wapenboek van* WELLENVELD *en* KELLY, *gekleurd*, Plaat 1—180. Het origineel Portret van KAREL VAN HERAUGIER, *Kommandant der 70 Manschappen, die op den 4. Maart 1590, bij verrassing, door middel van een turfschip, het Kasteel van Breda innamen.* Deze Verzameling is gedeeltelijk nagelaten door den Hooggeboren Heer Baron VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG, in leven Lid der Regtbank van Eersten Aanleg te *Breda*; door den Heer COARD, in leven Leeraar in de Engelsche Taal, bij de Koninklijke Militaire Akademie, door den Heer NN., Emeritus-Predikant, en andere Liefhebbers.

Alles is DINGSDAG den 11. December te zien, de Catalogus is alom verzonden.

** Aan het BIBLIOGRAPHISCH INSTITUUT te *Amsterdam*, Singel over de Appelmarkt, N°. 447, is heden uitgegeven en alom verzonden:

PROSPECTUS MET PROEVE VAN

LETTERDRUK EN PLATEN

VAN EEN

UNIVERSEEL WOORDENBOEK,

OF

ONMISBAAR HANDBOEK

VOOR ALLE STANDEN,

in 6 Deelen of 60 à 70 Afleveringen, versierd met 120—140 op staal gegraveerde Platen en Kaarten.

Bevattende al het wetenswaardige, dat Godsdienst, Staat, Geschied-, Letter-, Natuur-, Aardrijks- en Werktuigkunde, alsmede Kunst en Wetenschap, Koophandel, Zeevaart en Krijgsmansstand, opleveren, in korte bondige Artikels, alsmede Levensbeschrijvingen en Verklaringen van Kunstwoorden, een en ander met de grootste onpartijdigheid behandeld.

Dit Werk zal bij veertiendaagsche Afleveringen, van 3 à 5 vellen in royaal octavo formaat en met eene nette letter gedrukt, aan HH. Inteekenaren, tegen den matigen prijs van 60 Cents ieder Aflevering, afgeleverd worden, welke ook met twee fraaije Staalgravures zullen worden versierd. Het *Prospectus*, waarin alles breeder ontwikkeld wordt, is bij de Uitgevers, het *Bibliographisch Instituut* en bij de voornaamste Boekhandelaren en Postdirecteuren des Rijks verkrijgbaar.

** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de Pers gekomen en wordt alom verkrijgbaar gesteld:

HET EERSTE STUK VAN HET

HANDBOEK VOOR NOTARISSEN,

NAAR DE

NEDERLANDSCHE WETGEVING,

DOOR

Mr. J. J. LOOS,

Lid der [illegible] te BREDA,

In drie Stukken, of een Boekdeel, kompleet. De prijs van dit 1ste Stuk is . . . . *f* 2,00.

Dit Handboek voor Notarissen zal bevatten, al wat de toepassing dier Wetgeving gemakkelijk kan maken: *[illegible]*

Alle bestellingen voor de Uitgave van [illegible] zullen tegen 12½ Cent per vel druk van 16 pagina's [illegible] berekend worden, terwijl bij de [illegible] prijs direct op 15 Cent per vel zal worden bepaald.

De Uitgevers verbinden zich tot de Komplete aflevering van dit HANDBOEK, waaraan thans met ijver wordt voortgewerkt.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.